

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoPr/2/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714215253
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6714215253.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobcu R. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom V., J. V. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Jozefom Brázdilom, advokátom so sídlom vo Zvolene, Trhová 1, proti žalovanému I. Slovenská autobusová doprava Zvolen, a. s., so sídlom vo Zvolene, Balkán č. 53, IČO 36 054 666, zastúpeného Advokátska kancelária GABE-BB, s. r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, ul. Prof. Sáru 3873/44, IČO: 36 855 936, a žalovanému II. Allianz Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o plnenie sumy 40.000 EUR titulom nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 10Cpr/4/2014-240 zo dňa 21. 10. 2015, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.
- II. Žalovaní I. , II. nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby žalovaným v rade I. a II. bola uložená povinnosť plniť za navrhovateľa poškodenej A. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom H., A. L. XXX sumu 40.000 EUR titulom nemajetkovej ujmy na základe rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/210/2013-256 zo dňa 18. 03. 2014 do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pričom splnením záväzku jedného z nich zaniká v uhradenom rozsahu povinnosť ostatných.

2. Žaloba bola zdôvodnená tým, že rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/210/2013-256 z 18. 03. 2014 bola žalobcovi uložená povinnosť nahradiť škodu titulom nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 EUR v prospech A. L., nar. XX. XX. XXXX ako príbuznej obete po dopravnej nehode zo dňa 29. 04. 2013, ktorú zaviniť žalobca. Žalobca bol zamestnancom žalovaného v rade I. ako vodič autobusu a škoda vznikla pri plnení jeho pracovných povinností. Zodpovednosť zamestnávateľa a zároveň prevádzkovateľa motorového vozidla za škodu je daná podľa § 420 ods. 2 a § 427 Občianskeho zákonníka. Preto za škodu zodpovedal žalovaný v rade I. ako prevádzkovateľ, resp. za prevádzkovateľa žalovaný v rade II. ako jeho zmluvná poisťovňa. V trestnom konaní bol žalobca zo strany osôb konajúcich za jeho zamestnávateľa opakovane ubezpečený, že poisťovňa poškodeným všetky nároky vysporiada. Žalobcovi bola v trestnom konaní ako obžalovanému uložená povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu v lehote určenej skúšobnej doby 5 rokov, čo nie je schopný splniť, lebo nemá finančné prostriedky. Proti žalobcovi nariadil Okresný súd Zvolen na základe trestného rozsudku exekúciu sp. zn. 13Er/539/2014, ktorú súdny exekútor vykonával zrážkami zo mzdy žalobcu. Navrhol doplniť dokazovanie poistnou zmluvou uzavretou medzi žalovanými I. a II. za účelom ozrejmenia rozsahu poistného krytia. Keďže žalovaný II. sa na pojednávaní vyjadril, že poistenie sa vzťahuje aj na žalobcu ako vodiča žalovaného v rade I., žalobca formuloval žalobný návrh takým spôsobom, že nejde o solidárnu zodpovednosť

žalovaných a plnenie požadované od žalovaných pripodobnil ručeniu. Poistovňa žalovaná v rade II. poškodeným plnila okrem nemajetkovej ujmy, ktorú nepovažovala za nárok krytý poistením, čo je však názor prekonaný vývojom súdnej judikatúry. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo/228/2012 z 26. 09. 2013 a rozsudku Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/127/2010 tak, ako zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe. Krajský súd Košice v rozsudku č. k. 11 Co/12/2009-370 z 03. 03. 2010 považoval nemajetkovú ujmu v peniazoch priznanú pozostalým po obeti dopravnej nehody za škodu na zdraví v širšom zmysle, na ktorú sa vzťahuje § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z..

3. Žalovaný v rade I. uviedol, že neexistuje právna úprava, podľa ktorej by zamestnávateľ bol povinný uhradiť za zamestnanca akýkoľvek nárok tretej osobe, vrátane nároku na úhradu nemajetkovej ujmy. Ak by aj žalovaný zodpovedal za škodu v zmysle § 192 ods. 1 Zákonníka práce, tak výlučne vo vzťahu k zamestnancovi, nie voči tretej osobe. Škoda vznikla zavineným porušením povinností žalobcu pri plnení pracovných úloh a žalobca má voči žalovanému zamestnávateľovi pracovnoprávnu zodpovednosť. Analógia s právnou úpravou ručiteľského záväzku je vylúčená a neprípustná. Namietal žalobcovu argumentáciu súdnymi rozhodnutiami, lebo žalobca nie je poškodenou osobou, ktorá by sa mohla domáhať nároku na náhradu škody, vrátane nemajetkovej ujmy voči poisťovni.

4. Žalovaný v II. rade navrhol žalobu zamietnuť z dôvodu, že nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Náhrada nemajetkovej ujmy a náhrada škody sú obsahovo rozličné právne pojmy. Škoda na zdraví a pri usmrtení sa odškodňuje nárokmi uvedenými v § 444 až 449 Občianskeho zákonníka a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 Občianskeho zákonníka nie je nárokom z titulu škody na zdraví. Vnútroštátna právna úprava v rámci náhrady škody pozostalým nepriznáva nemajetkovú ujmu, preto nie je nemajetková ujma pozostalých krytá povinným zmluvným poistením, čo potvrdzuje aj rozhodovacia prax súdov. Ďalej uviedol, že existencia poisťnej zmluvy medzi žalovanými v rade I. a II. nie je sporná, išlo o poistenie väčšieho množstva motorových vozidiel, autobusov a z tejto poisťnej zmluvy boli uhradené ostatné náhrady, ktoré boli uplatnené proti žalobcovi z titulu rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/210/2013-256.

5. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z toho, že rozsudkom Okresného súdu Zvolen, č. k. 2T/210/2013-256 z 18. 03. 2014, právoplatným 03. 04. 2014, bol R. U. (žalobca) uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, keď ako vodič porušil dôležitú povinnosť uloženú podľa § 20 ods. 1 Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Z nedbanlivosti inému spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov a na trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v trvaní 4 rokov. Súčasne bola týmto rozsudkom žalobcovi uložená povinnosť v skúšobnej dobe nahradiť poškodenej L. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom H., A. L. XXX škodu vo výške 3.460 EUR, vzniknutú v súvislosti s nákladmi na pohreb a škodu vo výške 40.000 EUR titulom nemajetkovej ujmy. Súd týmto rozsudkom uložil obžalovanému povinnosť nahradiť škodu aj poškodeným Všeobecnej zdravotnej poisťovni, Y. S. a Poisťovni Dôvera.

6. Okresný súd rozhodnutie odôvodnil tým, že nebolo sporné, že v čase dopravnej nehody bol žalobca zamestnancom žalovaného v rade I. a že škoda vznikla priamo pri plnení jeho pracovných povinností ako vodiča autobusu. Žalobca nie je poškodeným subjektom a nepreukázal naplnenie zodpovednostných predpokladov vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu žalovaného v rade I. ako zamestnávateľa podľa § 192 ods. 1 Zákonníka práce. Žalovaný v rade I. zodpovedá za škodu v súvislosti s dopravnou nehodou podľa § 420 ods. 2 a § 427 Občianskeho zákonníka, ale len vo vzťahu k poškodenému. Medzi žalovanými I. a II. bola uzavretá poisťná zmluva č. 8080073994/00673 pre povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá sa vzťahovala aj na motorové vozidlo IRIS CROSSWAY ev. č. ZV 464CE, ktoré v čase dopravnej nehody dňa 29. 04. 2013 šoféroval žalobca. V dôsledku toho žalobca ako poistený z poistenia zodpovednosti má právo, aby za neho žalovaný v rade II. plnil poškodenému uplatnené a preukázané nároky.

7. Okresný súd musel rešpektovať skutkový a právny rámec vymedzený rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/210/2013-256 z 18. 03. 2014. Žalobca v trestnom konaní proti rozsudku Okresného

súdu Zvolen 2T/210/2013-256 z 18. 03. 2014 nepodal odvolanie, čo spôsobilo, že rozsudok nadobudol právoplatnosť a žalobca je povinný plniť poškodenú nemajetkovú ujmu vo výške 40.000 EUR, hoci jeho občianskoprávna zodpovednosť nebola daná. Okresný súd neriešil otázku, či nemajetková ujma 40.000 EUR je alebo nie je krytá poisťením. Prvotne sa zaoberal vyriešením otázky základu nároku žalobcu a urobil záver, že žaloba bola podaná predčasne, lebo žalobca by sa mohol voči žalovanému v rade II. domáhať plnenia z titulu poisťnej zmluvy len v prípade, ak by žalobca sám niektorému z poškodených plnil, a to z titulu bezdôvodného obohatenia, plnením za niekoho, kto bol podľa práva povinný plniť sám. Žalobca sa môže domáhať plnenia z titulu bezdôvodného obohatenia sám, priamo v prospech seba, preto okresný súd považoval za nesprávnu konštrukciu žaloby, podľa ktorej plnením žalovaných mala povinnosť žalobcu zaniknúť. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že v exekučnom konaní sp. zn. 13Er/539/2014 boli zo mzdy žalobcu realizované zrážky zo mzdy v sume cca 500 EUR v prospech poškodenej a povolený odklad exekúcie. Keďže nebolo možné reparaovať stav vyplývajúci z právoplatného rozsudku 2T/210/2013, žalobu ako nedôvodnú zamietol.

8. Na právne zdôvodnenie okresný súd uviedol § 420 ods. 1, 2, § 427 ods. 1, § 822, § 823, § 451 ods. 1, § 454 Občianskeho zákonníka, § 2, § 4 ods. 2, ods. 4, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.. Obaja žalovaní boli úspešní, ale okresný súd im náhradu trov nepriznal. Žalovaný v rade II. si náhradu trov neuplatnil. Náhradu trov nepriznal ani žalovanému v I. rade vzhľadom na majetkové pomery žalobcu. Súčasne boli preukázané tvrdenia žalobcu, že pracovníci zamestnávateľa ho uistili, že škodu bude plniť zamestnávateľ alebo poisťovňa. Inak by žalobca podal opravný prostriedok proti trestnému rozsudku a dosiahnutím jeho zmeny by dôvod na podanie žaloby neexistoval.

9. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal žalovaný včas odvolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie. Okresný súd sa nevysporiadal s § 440 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje, kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih. Síce v tomto prípade primárne išlo o zodpovednosť za škodu voči poškodenému podľa § 420 ods. 2 a § 427 Občianskeho zákonníka, ale pri uplatnení regresného nároku podľa § 440 Občianskeho zákonníka nárok postihovateľa (žalobcu) voči postihovanému (žalovanému v rade I.) nemá charakter nároku na náhradu škody. Postihovaný totiž nezodpovedá za ním zavinené spôsobenie škody postihovateľovi, ale tretej osobe. Zväzkový vzťah medzi týmito subjektmi vzniká priamo zo zákona, na základe § 440 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je plnená vlastná povinnosť, ktorá vyplýva zo zodpovednosti za škodu. Nárok postihovateľa nemá charakter nároku z bezdôvodného obohatenia podľa § 454 Občianskeho zákonníka. V prípade bezdôvodného obohatenia ide o plnenie, na ktoré nebol ten kto plnil, podľa zákona povinný, avšak plnil právnu povinnosť iného. Predpokladom uplatnenia regresu je súdom právoplatne priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 40.000 EUR, za ktorú zodpovedá tak postihovaný ako aj postihovateľ. Žalobca bol na náhradu nemajetkovej ujmy priamo zaviazaný, žalovaný v rade I. je objektívne zodpovedný prevádzkovateľ dopravného prostriedku, ktorým bola škoda spôsobená. Súčasne ako zamestnávateľ navonok zodpovedá tretím osobám za škodu spôsobenú jeho zamestnancom pri plnení pracovných úloh. V danom prípade nemajetková ujma vznikla v dôsledku prevádzky dopravného prostriedku, kde primárne zodpovedá žalovaný v rade I. ako prevádzkovateľ a zamestnávateľ podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy dosiaľ nezanikol, ale je daný platným a vykonateľným súdnym rozhodnutím. Okresný súd opomenul, že suma 500 EUR bola od žalobcu vymožená a plnená poškodenej a že žalobcovi hrozí pokračovanie exekúcie. Podľa oznámenia žalobcu zo dňa 18. 04. 2017 v exekučnom konaní Ex 135/14 boli žalobcovi vykonané zrážky zo mzdy a nemocenských dávok k mesiacu január 2016 v sume 753,25 EUR. Okresný súd zaujal názor, že plnenia sa môže žalobca domáhať, len ak by poškodenej plnil sám. Poisťovňa na základe trestného rozsudku plnila za žalobcu priamo poškodenú majetkovú škodu v podobe vecných nákladov na pohreb a plnila aj zdravotnej poisťovni bez toho, aby uloženú povinnosť najskôr poškodeným uhradil žalobca. Nedostatok vecnej legitímácie žalovaného v rade II. nemožno založiť ani na tom, že žalobca nepodal odvolanie proti trestnému rozsudku, lebo uvedený záver nerieši situáciu, ak by bolo odvolanie žalobcu neúspešné. Vzhľadom na to, že žalovaný II. sumu 40.000 EUR poškodenej neplnil, žalobca bol nútený uplatniť svoj nárok z pozície poisteného voči poisťovni. Pokiaľ tento nárok existuje, nie je spravodlivé najskôr čakať vymoženie dlžnej sumy voči žalobcovi, ktorý je nemajetný. V rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, ktorú možno považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z. Obrana žalovaného v rade II. o nedostatku pasívnej legitímácie v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy je vyvrátená rozhodnutiami Ústavného súdu

III. ÚS 645/2015 z 16. 12. 2015 a I. ÚS 206/2015 z 29. 04. 2015. Podľa § 823 Občianskeho zákonníka patrí aktívna legitímácia škodcovi, ktorý musí určiť ako platobné miesto osobu poškodeného. Formulácia žaloby vyplývala z § 4 ods. 2, § 11 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobca vychádzal z toho, že išlo o dva právne tituly na jedno plnenie, ktoré zodpovedá ručiteľskému záväzku. Voči žalovanému I. je titulom na plnenie § 420 ods. 2, § 427 event. § 440 Občianskeho zákonníka, ale proti žalovanému II. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z. Postavenie škodcu a jeho poisťovateľa je podobné postaveniu dlžníka a ručiteľa. V konaní majú postavenie samostatných spoločníkov. Ide o dva záväzky na zaplatenie rovnakého dlhu, pri ktorom možno dostať rovnaké plnenie dvakrát. Preto je ich vzájomný vzťah taký, že v tom rozsahu, v akom plnil jeden z nich, zanikne dlh a povinnosť druhého. Žalobca v petite žaloby upravil zánik nároku splnením aj voči žalobcovi. Formulácia žaloby vylúčila duplicitu plnení, ale nebráni tomu, aby žalobca, resp. ktorýkoľvek zo žalovaných plnil časť dlhu poškodenej, preto žaloba nemohla byť predčasná. Navrhol rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobe vyhovieť.

10. Žalovaný v rade I. k odvolaniu uviedol, že právna úprava podľa § 440 Občianskeho zákonníka by bola aplikovateľná, len ak by nebol medzi žalobcom a žalovaným I. pracovnoprávny vzťah a súčasne, ak by sa postihového práva nedomáhal žalobca voči žalovanému I., ale žalovaný I. voči žalobcovi. Právo postihu by vzniklo žalovanému I. práve voči žalobcovi, ktorý dopravnú nehodu zaviniel. Uvedené nie je možné aplikovať naopak, t. j. ako žalobou škodcu proti žalovanému prevádzkovateľovi dopravného prostriedku. Ustanovenie § 440 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje na občiansko-právny vzťah a nevzťahuje sa na situácie, ktoré výslovne zákon nerieši. Vzťah medzi žalobcom a žalovaným I. nie je občiansko-právny ale pracovnoprávny, čo tiež vylučuje použitie § 440 Občianskeho zákonníka. Žalobca poškodenej p. Seleckej plní svoj vlastný záväzok, za ktorý zodpovedá na základe svojho vlastného zavinenia. Z uvedených dôvodov nemôže žalobca aplikovať proti žalovanému I. žiadne postihové práva. Naopak, z dôvodu pracovnoprávneho vzťahu právo na náhradu škody by vzniklo žalovanému I. proti žalobcovi. Navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny. V odvolacom konaní náhradu trov neuplatňuje.

11. Žalovaný v rade II. k odvolaniu uviedol, že ustanovenie § 440 Občianskeho zákonníka nie je možné použiť, lebo regresný nárok podľa tohto zákonného ustanovenia sa nemôže vzťahovať na toho, koho zodpovednosť je daná bez ohľadu na zavinenie. Neumožno ho uplatniť ani vo vzťahu zamestnávateľa a pracovníka, lebo v pracovnoprávných vzťahoch je regresný nárok upravený osobitným ustanovením (§ 219 Zákonníka práce). Zodpovednosť žalovaného I. by pripadala do úvahy iba ako prevádzkovateľa dopravného prostriedku podľa § 427 Občianskeho zákonníka. Ak je však vodič pracovníkom prevádzkovateľa, jeho zodpovednosť sa posudzuje podľa pracovnoprávných predpisov (§ 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Použitie § 440 Občianskeho zákonníka by pripadalo do úvahy v opačnom prípade, keď by prevádzkovateľ uhradil škodu z titulu objektívnej zodpovednosti a následne by mu vzniklo právo postihu voči vodičovi, ktorý škodu spôsobil zavineným konaním. Tým, že sa žalobca proti rozsudku v trestnom konaní neodvolal, znemožnil žalovaným akýmkoľvek spôsobom zasiahnuť do rozhodovania o výške a rozsahu náhrady škody. Zopakoval, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá z povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Z uvedených dôvodov navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

12. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contr. CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP potvrdil ako vecne správne.

13. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 440 Občianskeho zákonníka kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 454 Občianskeho zákonníka, bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám..

Podľa § 511 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu nie je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak, sú podiely na dlhu všetkých dlžníkov vo vzájomnom pomere rovnaké. Dlžník, proti ktorému bol uplatnený nárok vyšší, než zodpovedá jeho podielu, je povinný bez zbytočného odkladu upovedomiť o tom ostatných dlžníkov a dať im príležitosť, aby uplatnili svoje námietky proti pohľadávke. Môže od nich požadovať, aby dlh podľa podielov na nich pripadajúcich splnili alebo aby ho v tomto rozsahu dlhu inak zbavili.

Podľa § 822 Občianskeho zákonníka z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá

Podľa § 823 Občianskeho zákonníka náhradu platí poisťiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poisťiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 4 zák. č. 381/2001 Z. z. poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

14. Okresný súd správne zistil, že žalobca nie je poškodeným subjektom, že žalovaný v rade I. zodpovedá za škodu, ktorá vznikla v súvislosti s dopravnou nehodou podľa § 420 ods. 2 a § 427 Občianskeho zákonníka len vo vzťahu k poškodenému a že medzi žalovanými I. a II. bola uzavretá poistná zmluva pre povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá sa vzťahovala aj na motorové vozidlo, ktoré v čase dopravnej nehody dňa 29. 04. 2013 šoféroval žalobca a v dôsledku toho žalobca ako poistený z poistenia zodpovednosti má právo, aby za neho žalovaný v rade II. plnil poškodenému uplatnené a preukázané nároky. Okresný súd správne rešpektoval právny rámec vymedzený rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/210/2013-256 z 18. 03. 2014, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť plniť poškodenej nemajetkovú ujmu vo výške 40.000 EUR, hoci občianskoprávna zodpovednosť žalobcu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka nebola daná a za škodu zodpovedal žalovaný I. podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zhodné zo závermi okresného súdu boli aj tvrdenia žalobcu, že primárne zodpovedá žalovaný v rade I. podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako prevádzkovateľ dopravného prostriedku, ktorým bola škoda spôsobená.

15. Tvrdenie žalobcu, že žalobou uplatnil regresný nárok podľa § 440 Občianskeho zákonníka, nebol správny. Právna úprava podľa § 440 Občianskeho zákonníka umožňuje vzájomné vysporiadanie osôb, ktoré zodpovedajú za škodu, ale nerieši právne nároky poškodeného vyplývajúce z poistenia. Použitie § 440 Občianskeho zákonníka nepripúšťa rozširujúci výklad. Jeho použitie by pripadalo do úvahy iba v prípade, keď by žalovaný v rade I. ako prevádzkovateľ motorového vozidla uhradil škodu z titulu svojej objektívnej zodpovednosti proti žalobcovi, ktorý škodu spôsobil svojim zavineným konaním. Žalobca nesprávne zamieňa a stotožňuje objektívnu zodpovednosť žalovaného v rade I. podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka so zavinením, ktoré svedčí výlučne žalobcovi.

16. Žalobca sa domáha oslobodenia od záväzku na náhradu škody, ktorý mu bol uložený rozsudkom v trestnom konaní. Uviedol, že formulácia jeho žaloby vyplývala z § 4 ods. 2, § 11 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uplatnený nárok nemá základ v pracovnoprávnom vzťahu žalobcu so žalovaným v rade I. Skutkovým základom žaloby je vzťah občianskoprávny, medzi poškodenou osobou a žalovaným v I. rade ako prevádzkovateľom dopravného prostriedku. Na základe tohto vzťahu sa žalobca domáhal, aby ho žalovaní oslobodili od záväzku nahradiť škodu tretej osobe, lebo na plnenie sa vzťahuje poisťovná zmluva, ktorú uzavrel žalovaný I., za škodu zodpovednú ako prevádzkovateľ dopravného prostriedku a poisťovňa žalovaná v II. rade, ktorá má poškodenému plniť na základe poisťovnej zmluvy.

17. Odvolanie žalobcu nebolo dôvodné. Žaloba vylúčila duplicitu plnení iba medzi žalobcom a žalovanými (medzi stranami sporu navzájom), ale nevylúčila duplicitu plnení medzi poškodenou a stranami sporu. Žalobcovi právoplatný rozsudok nedovoľuje zbaviť sa svojho záväzku voči poškodenej, ktorá disponuje právoplatným rozsudkom. Za uvedeného stavu sa žalobca mohol proti žalovaným v rade I. a II. domáhať vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 454 Občianskeho zákonníka, lebo plnenie poškodenej z poisťovnej zmluvy predchádza povinnosti uloženej žalovanému v trestnom konaní. Opačné tvrdenia žalobcu vyvracia právoplatný rozsudok vydaný v trestnom konaní, ktorý právnou povinnosť žalobcu plniť poškodenej založil, čo okresný súd správne rešpektoval. Žalobca prehliada, že poškodenej už má voči žalovanému titul na plnenie a že žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia sa vylúči, aby bolo poškodenej poskytnuté duplicitné plnenie na základe ďalšieho rozhodnutia. Okresný súd správne žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca sa mal proti žalovaným v rade I., II. domáhať plnenia z titulu bezdôvodného obohatenia bez toho, aby konštruoval zánik svojej povinnosti voči poškodenej, ak uloženie povinnosti splnia žalovaní. Keďže žalobca sa plnenia z dôvodu bezdôvodného obohatenia nedomáhal, na vecnú správnosť zamietnutia žaloby nemalo vplyv, že žalobca poškodenej už čiastočne plnil.

18. Na podporu uvedených záverov odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 23Cdo 4058/2015 z 23. 08. 2016, podľa ktorého je nutné rozlišovať medzi právom oprávnenej osoby na poisťné plnenie a právom poškodeného na náhradu škody. Právo proti poisťovateľovi na poisťné plnenie nemá povahu nároku na náhradu škody; jedná sa o originálne právo. Škoda na strane poisteného nie je podmienkou k tomu, aby mu bolo vyplatené poisťné plnenie, ako pri nároku na náhradu škody. Poisťovateľ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti plniť s tým, že tretia osoba poistenému uhradila to, čo poškodenému z titulu svojej zodpovednosti za škodu poistený zaplatil. Poistený, ktorý uhradil škodu, za ktorú zodpovedá priamo poškodenému, má proti poisťovateľovi právo na úhradu vyplatenej čiastky až do výšky, do ktorej by bol inak povinný plniť poškodenému poisťovateľ.

19. Pokiaľ žalobca v odvolaní tvrdil, že svoj nárok uplatnil z pozície poisteného voči poisťovni, odvolací súd uvádza, že ak chcel nárok uplatniť z pozície poisteného voči poisťovni, bol povinný rešpektovať, že poškodenej disponuje proti žalobcovi právoplatným súdnym rozhodnutím. Z toho dôvodu mal žalovať spolu so žalovanými v I. a II. rade aj poškodenú tak, aby táto bola povinná prijať žalované peňažné plnenie od žalovaných I., II. namiesto od žalobcu, ktorému bola povinnosť uložená právoplatným súdnym rozhodnutím v trestnom konaní. Konštrukcia takejto žaloby (právneho nároku) nemá základ vo vzájomnom vysporiadaní osôb zodpovedajúcich za škodu podľa § 440 Občianskeho zákonníka, ako nesprávne uvádzal žalobca, ale v poisťovnom vzťahu. Vzájomné vzťahy povinných osôb nemožno vysporiadať ako pri ručení, ktoré je prostriedkom zabezpečenia záväzku. Dotknutá osoba sa domáha takého usporiadania práv a povinností, ktoré ju zbaví vlastnej povinnosti tým, že v rozhodnutí súd prikáže plniť iným povinným osobám a oprávnenej osobe prikáže plnenie prijať. Právna úprava v ust. § 511 ods. 2 Občianskeho zákonníka umožňuje dotknutej osobe, aby ju iné povinné osoby dlhu zbavili. Žaloba má základ v hmotnoprávnej úprave vyplývajúcej z §§ 4, 15 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a právnom vzťahu z poistenia podľa §§ 822, § 823 Občianskeho zákonníka.

20. O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP). V odvolacom konaní boli úspešní žalovaní, ktorí si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili. Z toho dôvodu krajský súd rozhodol, že nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

21. Rozhodnutie senátu bolo prijaté v pomere hlasov 3 : 0.

Rozhodnutie senátu bolo prijaté v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

Dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Nedostatky dovolania vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP.